ὅλος τῶν εἰς αὐτὰ ἐξηγήσεων πλήρης. ὧν ἄγαν ὀλίγαι πάντως τοῦ Προκοπίου. ἐκ τῶν
τοῦ Κυρίλλου γὰρ πολλαὶ, καὶ τῶν τοῦ Νύσσης, καὶ Θεοδωρίτου, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ
Εὐσεβίου, καὶ Ὠριγένους πολλάκις αὐταῖς λέξεσι, καὶ ἄλλων ἀδήλων, ὡς τῇ παραθέσει
ἔγνωμεν, καὶ αὐτὴ ἡ τούτου ἐπιγραφὴ δηλοῖ. ἀρχὴ, γάρ φησι, σὺν Θεῷ τῆς εἰς τὴν
Γένεσιν τῶν ἐκλογῶν ἐπιτομῆς Προκοπίου Χριστιανοῦ σοφιστοῦ· καὶ αὐτὸς ὁ Προκόπιος ἐν
» προοιμίοις μαρτυρεῖ, λέγων· ἤδη μὲν καὶ πρότερον, Θεοῦ τὸ δύνασθαι χορηγήσαντος
» τὰς καταβεβλημένας ἐκ τῶν πατέρων καὶ τῶν ἄλλων εἰς τὴν Ὀκτάτευχον ἐξηγήσεις
» συνελεξάμεθα, ἐξ ὑπομνημάτων καὶ διαφόρων λόγων ταύτας ἐρανισάμενοι. ἀλλ᾽ ἐπεὶ
» τὰς ῥήσεις αὐτὰς τῶν ἐκθεμένων ἐπὶ λέξεως ἐξεθέμεθα, εἴτε σύμφωνοι πρὸς ἀλλήλας
» ἐτύγχανον, εἴτε καὶ μή. καὶ παρὰ πλῆθος ἄπειρον ἡμῖν ἐντεῦθεν τὸ σύγγραμμα πα-
» ρετείνετο, συνεῖδον οὖν πρὸς μέτρον εὐσταλὲς συνελεῖν τὴν γραφὴν ἐπειγόμενος. εἰ μέν-
» τοι σύμφωνόν ἅπασιν εἴρηται, τοῦτο προσάπαξ εἰπεῖν· εἰ δέ τι διάφορον, καὶ τοῦτο
» συντόμως ἐκθέσθαι, πρὸς τὸ διὰ πάντων ἓν γενέσθαι σῶμα τῆς συγγραφῆς, ὡς ἑνὸς καὶ
» μόνου τὰς ἁπάντων ἡμῶν ἐκθεμένου φωνάς. προσθήσομεν δέ τι καὶ ἔξωθεν εἰς τρανοτέ-
ραν ἔσθ᾽ ὅτε παράστασιν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ εὐδόκιμος ἀναδέδεικται ἐν τούτῳ τῷ, **πρὸς τὸ διὰ
πάντων ἓν γενέσθαι σῶμα τῆς συγγραφῆς**, διὰ τὴν ἀπροσφυᾶ τῶν διαφόρων ἐννοιῶν
συμπαρέμπτωσίν τε καὶ συμπλοκὴν, ἐξ ὧν οὐχ ἡ τυχοῦσα ἀσάφεια. πολλῷ δὲ βέλτιον
εἴη ἂν πεποιηκὼς, διῃρημένα παρενθέμενος τὰ ὑπομνήματα, καὶ τὸ τοῦ συγγράψαν-
τος δηλώσας ὄνομα. τὸ πρῶτον δὲ πόνημα, οὗ μὲν τὸ ὑπὸ τοῦδε τοῦ κώδικος περιεχό-
» μενον, ὁ πολὺς ἀνακεκρικὼς φαίνεται Φώτιος. καὶ γάρ φησι, πολύχους μὲν οὗτος καὶ ἐν κώδ.
» πολύστιχος ὁ ἐξηγητής· πλὴν οὐκ εἰς περιττάς τινας καὶ ἐξαγωνίους ἀποδιατρίβων πα- 206.
» ρεκδρομὰς, ἀλλὰ τῷ διαφορὰς δοξῶν περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἀναγράφειν πολλάκις.
» εἶτα προστίθησι· καὶ ἡ φράσις δὲ αὐτῷ εἰς τὸ ἄριστον ἤσκηται, εἰ καὶ ἐξηγητικῆς διατυ-
» πώσεως ἔχει τι καὶ κομψότερον. τούτῳ οὖν τῷ κώδικι τὸ ἡμέτερον ἀντίγραφον παρα-
θέντες, ὅσα τῶν ὑπομνημάτων ἐν αὐτῷ οὐ προσῆν, ἀπὸ τοῦ κώδικος ἀναλεξάμεθα,
πάνυ ὀλίγα καταλείψαντες. καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν κωδίκων.

Τὸ δὲ ῥηθὲν ἀντίγραφον, διά τε τὸ τῶν στοιχείων ὀξύρρυγχον, ἄδηλον τοῖς τυπο-
θέταις ὂν, καὶ τὴν ἀκαταλληλίαν τῶν ἐν οἷς τὰ ὑπομνήματα ἔκειτο τόπων, ἔτι δὲ καὶ
διὰ τὰ προστεθέντα, ὅλον ἐξ ὑπαρχῆς ἰδίᾳ χειρὶ μεταγράψαι κατηναγκάσθημεν. τὸ
μὲν οὖν τῆς Γραφῆς κείμενον τῷ τῆς ἐν Φρανεκέρᾳ ἐκδόσεως παρεβάλλομεν· αὐτὴν
προτιμήσαντες, ὡς πολλοῖς ἀνεκδότοις τε καὶ ἐκδεδομένοις παραβεβλημένην· κατ᾽ αὐ-
τὴν καὶ τὰς διαιρέσεις τοῦ ἀδιαιρέτου ποιήσαντες· τῶν δ᾽ ὑπομνημάτων, ὅσα μὲν ἀνώ-
νυμα ὄντα, ἐν τοῖς ἐκδεδομένοις συγγραφεῦσιν, ἢ παρὰ τῷ προδιαληφθέντι τῶν τοῦ
Προκοπίου κώδικι εὕρηται, τούτοις τοὔνομα προσετέθη, ἓν ἀστερισθὲν ἀστερίσκῳ, ὅσα
δ᾽ οὔ, τῷ Ἀδήλῳ ἐπιγέγραπται. ἀναπεπλήρωται δὲ καὶ τὰ ἐλλειπῆ, τοῦ παραπληρώματος
ὁτὲ μὲν σημειωθέντος, ὁτὲ δὲ αὐταῖς ταῖς τῶν ἐκτεθέντων ῥήσεσι δυσὶ γραμμαῖς συμ-
παρεντεθέντος. ἐπεὶ δὲ τοῖς ἐκδεδομένοις τῶν ἑρμηνευτῶν τῇ ἐλπίδι τῆς τῶν ἀνωνύ-
μων εὑρέσεως πυκνότερον ἐνεκύπτομεν πολλὴν καταβάλλοντες πόνον, καὶ χρόνον κα-
ταναλίσκοντες, ὅπου ἀναπτύξεσιν ἐνετύχομεν, εἰς τοὺς τόπους μάλιστα ἐν οἷς ἡ βίβλος
ἄμοιρος, καὶ αὐτὰς πρὸς τελειότερον αὐτῆς συναπαρτισμὸν προσεθέμεθα, δυσὶν
ἐπισημάναντες ἀστερίσκοις. ἐν δὲ ταῖς παραθέσεσιν ὅπου μὲν διαφορά τις ἦν ἀξιόλογος,
ταύτην σεσημειώκαμεν· ὅπου δὲ ἀναμφίβολον καὶ προδηλότατον ἐλάττωμα, εἴτε ἐκ
παραδρομῆς ἐναργοῦς, εἴτε ἐξ ἀμαθίας πασιδήλου, τοῦτο δὴ ἀνυποστόλως ἐπεδιωρθώ-
καμεν. ἐπίμεμπτοι γάρ οἱ καὶ τὰ ἀριδήλως ἐσφαλμένα, καὶ τὰ μηδενὸς λόγου ἄξια
ταῖς διαφοραῖς συγκατατάσσοντες, καὶ τὰς βίβλους ματαιολογιῶν καταπληροῦντες,
καὶ τοὺς ἀναγινώσκοντας ματαίως καὶ παραλόγως συγχέοντες.

Ἰδοὺ οὖν, ὦ βέλτιστον πανελλήνιον γένος, ὁποῖόν τε καὶ ὅσον ὁ εὐσεβέστατος καὶ ὑπὲρ
πάντας φιλογενὴς καὶ ὄντως φιλάγαθος ΗΓΕΜΩΝ ὁ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ ΓΚΙΚΑΣ ἡμῖν
τ᾽ εὐεργέτημα παρασχεῖν προέθετο, τὴν βίβλον ταύτην, τὴν μὴ μόνον ἄχρι τοῦδε ἀνέ-
κδοτον, ἀλλὰ δὴ τυχὸν καὶ ἀνεύρετον, εἰς μέσον προθέμενος. καὶ γὰρ εἰς μὲν τὴν Γένεσιν,
ἢ εἰς αὐτήν τε καὶ τὴν Ἔξοδον, ἢ εἰς τὴν Πεντάτευχον μόνην σώζονταί τινες τοιαῦται
ἀνέκδοτοι,* οὐ μὴν δὲ εἰς τὴν Ὀκτάτευχον καὶ εἰς τὰ τῶν Βασιλειῶν ἅμα. τοιγαροῦν τὸ
αἰῶσι τοσούτοις ἀφανὲς καὶ δυσεντεύκτον, ἐμφανὲς νῦν καὶ προχειρότατον. οὐκ ἔτι λοι-
πὸν,

* Ὅρα τὴν 727. σελ. τοῦ 7. τεύχ. τῆς ἑλλην. τοῦ Φαβρικ. Βιβλιοθ. ὧν δ᾽ αὐτὸς μέμνηται σειρῶν, τὴν Ἐνετίῃσιν,
τὴν ἐν τῇ τοῦ εὐπατρίδου Ἰουλίου Ἰουστινιανοῦ οἱ ἐκεῖ φίλοι ζητήσαντες, εὑρεῖν οὐκ ἠδυνήθησαν.